

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології і перекладу

Кафедра германської філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИЧНА ГРАМАТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

для студентів III курсу першого (бакалаврського) рівня

галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	<u>035 Філологія</u>
спеціалізація	<u>035.041 Германські мови та літератури</u> <u>(переклад включно), перша – англійська</u>
рівень вищої освіти	<u>Перший бакалаврський</u>
освітня програма	<u>Англійська мова і література,</u> <u>друга іноземна мова, переклад</u>
статус дисципліни	<u>Нормативна</u>

Форма навчання денна

Кількість кредитів ЄКТС 3

Форма підсумкового контролю Іспит (V)

Розробник: Березенко В.М., кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології факультету германської філології і перекладу Київського національного лінгвістичного університету

Затверджено на засіданні кафедри германської філології, протокол № 16 від «18» червня 2026 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Шутова М.О.
(ім'я, прізвище)

Затверджено на засіданні вченої ради факультету германської філології і перекладу, протокол № 1 від «27» серпня 2026 р.

Декан факультету:

(підпис)

Христина МЕЛЬКО
(ім'я, прізвище)

1. Мета вивчення навчальної дисципліни: “Практична граматики англійської мови” (III курс) – навчити студентів основним принципам та закономірностям граматичної будови сучасної англійської мови з огляду на специфіку її морфологічної та синтаксичної організації, упорядкувати знання про граматичні категорії змінюваних частин мови, форми їх реалізації та особливості функціонування у мовленні, та морфологічні характеристики службових частин мови, сформувати навички граматично правильного оформлення усного та писемного англійського мовлення з опорою на синтаксичні структури та моделі, характерні для сучасної англійської мови, а також навчити грамотно інтерпретувати та аналізувати граматичні феномени сучасної англійської мови; сформувати у студентів здатність чітко й виразно висловлювати думку, вільно користуватись спеціальною термінологією.

Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

Вивчення синтаксису на третьому році навчання бакалаврів в курсі “Практичної граматики англійської мови” (III курс) є завершальним етапом у вивченні практичної граматики, що викладається майбутнім фахівцям. Її успішне засвоєння ґрунтується на творчому поєднанні нових знань з розділу “Синтаксис” зі знаннями, набутими при вивченні “Морфології” сучасної англійської мови (I та II курси) у їх тісній взаємодії. “Практична граматики англійської мови” нерозривно пов’язана з практикою усного і писемного мовлення та практичною фонетикою. На початок вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати

- морфологічні характеристики і основні випадки вжитку іменників, прикметників, займенників, числівників, прислівників та морфологічні характеристики службових частин мови; основні випадки вживання артиклів;
- характерні риси особових та безособових форм дієслова; правила вжитку видо-часових форм англійського дієслова в активному і пасивному стані; правила узгодження часів, граматичні засоби передачі непрямої мови; специфіку та особливості вжитку інфінітива, герундія, дієприкметника і предикативних клаузем, модальних дієслів;
- граматичну термінологію розділу “Морфологія” сучасної англійської мови.

Вміти

- визначати морфологічні та синтаксичні характеристики іменників, прикметників,
- займенників, числівників, прислівників; вільно орієнтуватися у релевантному використанні службових частин мови у мовленні; вміти правильно вживати артиклі;
- правильно вживати видо-часові форм дієслова англійської мови в активному і пасивному стані у продуктивних типах мовленнєвої діяльності; правила узгодження часів та граматичні засоби передачі непрямої мови; розрізняти та правильно вживати безособові форми дієслова і предикативні клауземи; передавати ставлення до висловленого за допомогою модальних дієслів; використовувати граматичну термінологію для пояснення явищ розділу “Морфологія”;
- володіти елементарними навичками граматично правильного англійського мовлення в усних та письмових формах, вживаючи автохтонні граматичні явища, конструкції та структури (як то артиклі, порівняльні конструкції з прикметниками, видо-часові форми дієслова, предикативні конструкції з безособовими формами дієслова, форми умовного способу, порядок слів);
- володіти елементарними навичками граматичного аналізу мовних явищ з метою їх диференціації для прийняття правильного рішення їх практичного використання.

Анотація навчальної дисципліни: Вивчення синтаксису на третьому році навчання бакалаврів в курсі “Практичної граматики англійської мови” (III курс) є завершальним етапом у вивченні практичної граматики, що викладається майбутнім фахівцям. Її успішне засвоєння ґрунтується на творчому поєднанні нових знань з розділу “Синтаксис” зі знаннями, набутими при вивченні “Морфології” сучасної англійської мови (I та II курси) у їх тісній взаємодії. “Практична граматики англійської мови” нерозривно пов’язана з практикою усного і писемного мовлення та практичною фонетикою.

У ході викладання курсу “Практична граматики англійської мови” студентам розкриваються характерні риси синтаксису сучасної англійської мови, котра належить до мов аналітичного типу і виявляє ряд особливостей, не представлених в українській як синтетичній мові за типом. Цей курс є завершальним у вивченні практичної граматики англійської мови, що викладається майбутнім фахівцям. Його успішне засвоєння ґрунтується на творчому поєднанні нових знань з теми *синтаксис* зі знаннями, набутими при вивченні *морфології* сучасної англійської мови у їх тісній взаємодії. “Практична граматики англійської мови” нерозривно пов'язана з практикою усного і писемного мовлення та практичною фонетикою. Зміст навчальної дисципліни розкривається у двох змістових модулях. У першому – подається просте речення, його класифікація за структурою та метою висловлювання, головні і другорядні члени речення, узгодження присудка з підметом, порядок слів, синтаксичний та морфологічний аналіз простого речення, вживання моделей умовного способу в простому реченні. У другому – складне речення, типи складних речень, їх синтаксичний та морфологічний аналіз, вживання моделей умовного способу в складнопідрядних та простих реченнях, правила пунктуації у простому та складному реченнях.

При вивченні матеріалу курсу важливе місце відводиться практичному вжитку синтаксичних особливостей сучасної англійської мови в усному та писемному мовленні. Проведення синтаксичного і морфологічного аналізу сприяє кращому засвоєнню матеріалу, надає можливість пояснити місце та сутність того чи іншого граматичного явища, визначаючи його місце серед інших, сприяє підготовці справжнього фахівця та формуванню його аналітичного мислення і наукового пошуку.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану денної форми навчання)

3 кредити ЄКТС;

90 год., у тому числі:

практичні заняття – 30 год.

самостійна робота – 60 год.

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійно їй індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% : 67%

3. Програмні результати навчання

Результати навчання студентів із дисципліни (освітнього компонента) “Практична граматики англійської мови” (III курс):

Результати навчання студентів із дисципліни базуються на програмних результатах навчання, визначених освітньо-науковою програмою «Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад»:

ПРН 1. Вільно спілкуватися із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати, інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 21. *Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну позицію щодо них як фахівцям, так і широкому загалу; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та англійською мовами.*

ПРН 23. *Володіти системою сучасних лінгвокультурологічних знань, переважно про специфіку мовних картин світу і відповідних особливостей мовної поведінки носіїв англійської та другої іноземної мов, застосовуючи знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови, норми терміновживання та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації у професійній діяльності.*

Компетентності студентів, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Практична граматики англійської мови».

Основні завдання та цілі практичної граматики англійської мови полягають в ознайомленні студентів із закономірностями граматичної будови сучасної англійської мови, її формами та структурами, формуванні навичок граматично правильного англійського мовлення в усних та письмових формах, вживаючи автохтонні граматичні конструкції та структури, розвитку у студентів умінь використовувати знання з граматики мови при аналізі мовних явищ у практичному застосуванні.

Завдання, які вирішуються в процесі навчання дисципліни “Практична граматики англійської мови”, пов’язані з формуванням у студентів першого (бакалаврського) рівня таких компетентностей:

ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ (ІК)

Здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань із загальнофілологічних дисциплін (мовознавства, теорії літератури, перекладознавства, семіотики), історії їх становлення і розвитку, сучасного стану й актуальних проблем, новітніх наукових парадигм і методології філологічних досліджень (мовознавчих, літературознавчих, перекладознавчих).

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

**Матриця відповідності компетентностей,
визначених навчальною дисципліною (освітнім компонентом)
«Практична граматики англійської мови» (III курс)
компетентностям, визначеним освітньо-науковою програмою**

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Відповідність програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) “Практична граматики англійської мови” (ІІІ курс).

Таблиця 3

Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) “Практична граматики англійської мови” (ІІІ курс)

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. Вільно спілкуватися із професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. <i>Технологія</i> особистісно-орієнтованого навчання <i>Методи</i> інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання <i>Методи навчання:</i> – групова дискусія, – дидактичні та ділові ігри, що імітують досліджувані процеси, – ситуаційний аналіз (кейс-метод), - пояснювально-ілюстративний метод, - дискусійний метод - комунікативний метод, - метод пошукової роботи і пошукового навчання, -комунікативний метод, - метод ситуативного навчання.	Індивідуальне і групове опитування.
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати, інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.		Експрес-контроль.
ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.		
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.		
ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв’язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.		Оцінювання роботи студентів у групах.
ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.		
ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.		Оцінювання індивідуальних завдань студентів.
ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.		
ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв’язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.		Тематичне тестування.
ПРН 21. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну позицію щодо них як фахівцям, так і широкому загалу; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та англійською мовами.		Модульна контрольна робота.

ПРН 23. <i>Володіти системою сучасних лінгвокультурологічних знань, переважно про специфіку мовних картин світу і відповідних особливостей мовної поведінки носіїв англійської та другої іноземної мов, застосовуючи знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови, норми терміновживання та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації у професійній діяльності.</i>	Індивідуальні завдання: – творчі завдання з проблем професійних комунікацій, – діагностичні завдання.	Іспит.

4. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

4.1. Форми та критерії оцінювання студентів:

1. Тематичний контроль:

- письмовий контроль у вигляді тестів;
- усне фронтальне чи вибіркове індивідуальне опитування;
- індивідуальне завдання (пошук прикладів, що ілюструють граматичні явища з відповідних тем синтаксису, що вивчаються на III курсі. Подається на перевірку у письмовій формі); заслуховування індивідуальних чи групових презентацій за визначеною тематикою.

2. Модульний контроль :

написання МКР

3. Підсумковий контроль: іспит

Семестрове оцінювання:

Система модульно-рейтингового контролю навчальних досягнень студентів I–V курсів однакова для всіх дисциплін. У структурі кожного модуля з усіх навчальних дисциплін оцінюються такі складники:

Аудиторна робота студента	Самостійна робота студента	Модульна контрольна робота

Рейтинг кожного модуля обчислюється однаково для всіх навчальних дисциплін.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

№	Види навчальної діяльності	Національна 4-бальна система	Критерії оцінювання
1.	Аудиторна робота	5	Систематизована, творча, логічно побудована відповідь з елементами інновації
		4	Продуктивна, але недостатньо вичерпна відповідь; завдання виконані за стандартним рівнем складності, можливі незначні помилки
		3	Репродуктивна відповідь; завдання виконані за репродуктивним видом складності, містять помилки
		2	Фрагментарна, не аргументована відповідь; завдання не

			виконані у відповідності з вимогами, допущені множинні помилки
		0	Непідготовленість до заняття; невиконання завдань
			Відсутність на занятті
		Критерії оцінювання результатів поточних тестів для експрес-контролю	
		5	100 – 90 % правильних відповідей
		4	89 – 75 % правильних відповідей
		3	74 – 60 % правильних відповідей
		2	59 % і менше.
		0	Відсутність роботи
2.	Позааудиторна (самостійна/індивідуальна) робота	5	Інноваційний творчий підхід до виконання завдань. Допускається 1-2 незначних помилки
		4	Творче і самостійне виконання завдань, якісне володіння програмним матеріалом та його доцільне використання при виконанні завдань. Допускається 3–4 помилки
		3	Виконання завдань для самостійної роботи за суттєвої допомоги з боку викладача. Несамостійність при виконанні роботи. Допускається 5–7 помилок
		2	Неглибоке, фрагментарне виконання завдань. Завдання виконано менш ніж на 60%
			Відсутність виконаного завдання
3.	МКР	5	90%–100% правильно виконаних завдань,
		4	75%–89% правильно виконаних завдань,
		3	60%–74% правильно виконаних завдань
		2	59% і нижче правильно виконаних завдань
		0	Відсутність контрольної роботи

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульні контрольні роботи з усіх дисциплін. Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)). Ці оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

Рейтинговий бал за МКР

бали	оцінка	рейтинговий бал
90-100	«відмінно»	20 балів
75-89	«добре»	16 балів
60-74	«задовільно»	12 балів
59 і менше	«незадовільно»	8 балів
Неявка на МКР		0 балів

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

Підсумкове оцінювання

Наприкінці V семестру студенти складають іспит

Підсумковий контроль.

Екзамен

Студентам, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **63 – 70**, за рішенням кафедри може бути виставлена підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою **«відмінно»**, за шкалою ЄКТС – **А. Підсумковий рейтинговий бал** виставляється шляхом додавання до семестрового рейтингового бала студента **30 балів**.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь студента на екзамені у 4-бальній шкалі. Ця оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«відмінно» –	30 балів
«добре» –	23 бали
«задовільно» –	18 балів
«незадовільно» –	0 балів

Якщо студент на іспиті / заліку з дисципліни, з якої він / вона мав / мала семестровий рейтинговий бал менше 42 балів, отримує позитивну екзаменаційну оцінку ("відмінно" ("5"), "добре" ("4"), "задовільно" ("3") або 18-30 балів – у випадку, якщо оцінювання здійснюється у багатобальній системі), то такому студенту виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою лише "задовільно", за шкалою ЄКТС - E, а у відомості обліку успішності в графі "Кількість балів за 100-бальною шкалою" виставляється 60 балів.

Якщо на іспиті студент отримує оцінку «незадовільно» або отримує кількість балів, що відповідає оцінці «незадовільно», то такому студенту незалежно від набраного семестрового рейтингового бала виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою лише «незадовільно», за шкалою ЄКТС - FX, а у відомості обліку успішності в графі «Кількість балів за 100-бальною шкалою» виставляється 0 балів.

Студенти складають іспити й заліки лише в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом і графіком навчального процесу. Іспити та заліки проводяться згідно з розкладом, який доводиться до відома студентів і науково-педагогічних працівників не пізніше, ніж за місяць до початку сесії.

Студент повинен з'явитися на іспит із заліковою книжкою.

Список питань до екзамену з дисципліни та зразок екзаменаційного білету для студентів третього курсу завантажено на сайт кафедри.

Якщо навчальна дисципліна викладається більше одного семестру і з цієї дисципліни передбачено підсумковий контроль у формі екзамену лише в останньому семестрі, а в попередньому семестрі/(ах) – залік, то екзамен приймається лише з урахуванням семестрового рейтингового бала за **останній семестр**, що передує екзамену. При цьому на екзамен виноситься **весь обсяг** навчального матеріалу з цієї дисципліни.

В умовах дистанційного навчання іспит з дисципліни **"ПРАКТИЧНА ГРАМАТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ"** відбувається в комбінованій формі: усній в синхронному режимі з використанням платформи **Microsoft Teams** зі збереженням записом відповідей студентів **та** письмовій формі в асинхронному режимі з використанням платформи **Електронна пошта** (практичне питання білету). Відповіді студентів на іспиті, МКР, проекти із самостійної роботи та поточні роботи зберігаються викладачем протягом пів року. Питання до іспиту надаються

викладачем та розміщені на **сайті кафедри** перед початком заліково-екзаменаційної сесії. Викладач повинен заздалегідь проінформувати про це студентів.

Розподіл екзаменаційних карток здійснюється за методом випадкових чисел чи за алфавітним списком студентів групи. Цей принцип може змінюватись, щоб уникнути передбачуваності, особливо на другий, і т. д. день проведення іспиту.

Кожен білет складається з трьох питань, передбачених типовою і робочою програмами: два питання теоретичного характеру і одне – практичного. На теоретичні питання студент відповідає без підготовки з увімкненою камерою. Після усної відповіді студент отримує на пошту практичне завдання, яке відповідає номеру білета. Отримавши завдання, студент завантажує документ на свій комп'ютер, вказує своє прізвище, номер групи, число, номер отриманого практичного завдання і приступає до його виконання. Час, що виділяється на підготовку практичного завдання, складає **15 хвилин**. Після закінчення часу студенти відправляють свої файли, збережені у форматі *Word*, на електронну корпоративну пошту викладача.

Практичні завдання, які не відправлені вчасно по завершенню часу, **не зараховуються**.

Якщо у студента виникають проблеми з Інтернет зв'язком під час отримання чи надсилання практичного завдання, студент повідомляє про це викладача в телефонному режимі.

Критерії оцінювання на іспиті

Оцінка **"Відмінно"** ставиться, якщо основні питання розкриті на високому теоретичному і практичному рівнях, студент без ускладнень орієнтується в матеріалі, повністю відповідає на додаткові запитання. Якість відповідей свідчить про вільне володіння матеріалом практичних занять, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом з навчальної дисципліни.

Оцінка **"Добре"** ставиться, якщо розкриті основні питання, а на додаткові студент відповідає не повністю. Якість відповідей виявляє вільне володіння матеріалом. Ознайомлення з додатковими джерелами не систематизовано.

Оцінка **"Задовільно"** ставиться, якщо студент володіє тільки загальним поняттєвим апаратом, він в цілому орієнтується в дисципліні, що складає, але при розкритті основних питань допускає суттєві помилки.

Оцінка **"Незадовільно" з можливістю повторного складання – FX (0-59 балів)** ставиться, якщо студент робить принципові помилки у відповідях, не може дати обґрунтовані відповіді на всі основні питання викладача, не орієнтується в основних теоретичних і практичних положеннях курсу, або не засвоїв окремі розділи курсу.

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється наступним чином:

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

Після проведення іспиту в дистанційному режимі, викладач заповнює електронну відомість обліку успішності і надсилає її на пошту деканату.

Якщо студент не приєднався до проведення іспиту в електронному режимі, у відомості обліку успішності виставляється відмітка «не з'явився».

Викладач призначає перескладання іспиту відповідно до графіку ліквідації академічної заборгованості, складеному деканатом.

Умови допуску до семестрового іспиту:

Студент не допускається до семестрового іспиту з практичної граматики англійської мови:

- якщо відсутні результати написання модульної контрольної роботи;
- якщо він не виконав чи своєчасно не здав самостійної (індивідуальної роботи), що передбачена робочою програмою навчальної дисципліни.

Запис «не допущений», прирівнюється до академічної заборгованості.

Незадовільний результат двох проміжних атестацій не може бути підставою для недопуску до семестрового контролю з кредитного модуля, якщо студент до початку семестрового контролю ліквідував заборгованість з індивідуального завдання, яке не здав своєчасно через поважну причину.

4.2. Організація оцінювання:

Методи контролю передбачають, окрім усного вибіркового та фронтального опитування, поточні міні-тести, письмовий експрес-контроль та підсумковий контроль до кожної теми, що студенти виконують на заняттях і перевірку самостійної (індивідуальної) роботи. По завершенню змістовного модуля, наприкінці V семестру, студенти виконують модульну контрольну роботу (МКР), яка є складовою іспиту. Підсумковим методом контролю у V семестрі є іспит.

4.3 Шкала відповідності оцінок:

Відмінно	A	90 - 100
Добре	B	82 - 89
	C	75 - 81
Задовільно	B	66 - 74
	E	60 - 65
Незадовільно	FX	0 - 59

5. Тематичний план занять.

Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Просте речення. Класифікація простих речень. Головні і другорядні члени речення. Вживання моделей умовного способу в простому реченні.												
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	ЗАОЧНА						ДЕННА					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Поняття речення, його ознаки. Речення, його ознаки. Типи і види простих речень. Класифікація простих речень за структурою та метою висловлювання. Непоширені та поширені							4		2			4

речення. Шляхи вираження синтаксичних компонентів речення: словоформа, фраза, предикативна конструкція, підрядне речення та їх граматичний статус в ієрархічній структурі речення. Самостійна робота. Герундій, інфінітив, дієприкметник. Подвійна природа, форми, предикативні конструкції.											
Тема 2. Головні члени речення. Підмет. Засоби вираження підмета в англійській мові. Роль підмета в комунікативній структурі речення. <i>It</i> як підмет (cleft-sentences). Присудок. Класифікація. Змішані типи присудка. Самостійна робота. Іменник. Артикль. Дієслово. Граматичні категорії і вищо-часові форми.						8		2			4
Тема 3. Узгодження присудка з підметом. Основні правила узгодження присудка з підметом. Граматичне, проксимальне та семантичне узгодження. Узгодження присудка з підметом, вираженим збірними іменниками. Самостійна робота. Іменник, Дієслово.						4		2			4
Тема 4. Другорядні члени речення. Комплемент, його типи. Додаток як тип комплементу. Означення, типи означень. Прикладка як особливий вид означення. Обставина, її типи. Самостійна робота. Займенник. Числівник, Прикметник. Прислівник.						6		2			4
Тема 5. Порядок слів у простому реченні. Структурні патерни						4		2			4

англійського простого речення-клауземи. Інверсія. Часткова інверсія. Повна інверсія. Граматична інверсія. Інверсія як один із засобів вираження емоційності речення. Самостійна робота. Головні та другорядні члени речення.											
Тема 6. Синтаксичний та морфологічний аналіз простого речення. Синтаксичний аналіз різних видів та типів простих речень. Морфологічний аналіз різних видів та типів простих речень. Самостійна робота. Класифікація простого речення за структурою і метою висловлення. Граматичні категорії іменних частин мови та дієслова.						4		2			4
Тема 7. Модальність як мовна категорія. Види модальності. Умовний спосіб як граматичний вид передачі модальних значень. Класифікація форм умовного способу. Вживання моделей умовного способу в простому реченні. Самостійна робота. Модальні дієслова.						4		2			6
Змістовий модуль 2. Складне речення. Типи складних речень. Вживання моделей умовного способу в складнопідрядних реченнях. Пунктуація.											
Тема 8. Складне речення. Типи складних речень. Вживання моделей умовного способу в складнопідрядних реченнях. Складне речення. Типи складного речення. Складносурядні речення в англійській мові. Види зв'язку. Класифікація. Складнопідрядні речення, їх класифікація. Складнопідрядні речення з підрядними						16		10			10

підметовими, предикативними, додатковими, означальними, обставинними. Вживання моделей умовного способу в складнопідрядних реченнях різних видів. Самостійна робота. Модальні дієслова. Видо-часові форми англійського дієслова активного стану. Видо-часові форми англійського дієслова пасивного стану. Узгодження часів. Непряма мова.											
Тема 9 Пунктуація. Правила пунктуації в простому реченні. Правила пунктуації в складному реченні. Самостійна робота. Головні і другорядні члени речення. Незалежні елементи речення.						4		2			10
Тема 10 Аналіз складного речення. Синтаксичний та морфологічний аналіз складних речень. Змішані типи складних речень. Самостійна робота. Складносурядні і складнопідрядні речення Складні речення змішаних типів.						6		4			10
Разом за змістовим модулем 1						34		14			30
Разом за змістовим модулем 2						26		16			30
ІНДЗ											
Усього годин						90 60		30			60

Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин пр.зан.
1	Поняття речення, його ознаки. Речення, його ознаки. Типи і види простих речень. Класифікація простих речень за структурою та метою висловлювання. Непоширені та поширені	2

	речення. Шляхи вираження синтаксичних компонентів речення: словоформа, фраза, предикативна конструкція, підрядне речення та їх граматичний статус в ієрархічній структурі речення.	
2-3	Головні члени речення. Підмет. Засоби вираження підмета в англійській мові. Роль підмета в комунікативній структурі речення. <i>It</i> як підмет (cleft-sentences). Присудок. Класифікація. Змішані типи присудка.	4
4	Узгодження присудка з підметом. Основні правила узгодження присудка з підметом. Граматичне, проксимальне та семантичне узгодження. Узгодження присудка з підметом, вираженим збірними іменниками.	2
5-6	Другорядні члени речення. Комплемент, його типи. Додаток як тип комплементу. Означення, типи означень. Прикладка як особливий вид означення. Обставина, її типи.	4
7	Порядок слів у простому реченні. Структурні патерни англійського простого речення-клауземи. Інверсія. Часткова інверсія. Повна інверсія. Граматична інверсія. Інверсія як один із засобів вираження емоційності речення.	2
8	Синтаксичний та морфологічний аналіз простого речення. Синтаксичний аналіз різних видів та типів простих речень. Морфологічний аналіз різних видів та типів простих речень.	2
9	Модальність як мовна категорія. Види модальності. Умовний спосіб як граматичний вид передачі модальних значень. Класифікація форм умовного способу. Вживання моделей умовного способу в простому реченні.	2
10-14	Складне речення. Типи складних речень. Вживання моделей умовного способу в складнопідрядних реченнях. Пунктуація. Аналіз складного речення. Складне речення. Типи складного речення. Складносурядні речення в англійській мові. Види зв'язку. Класифікація. Складнопідрядні речення, їх класифікація. Складнопідрядні речення з підрядними підметовими, предикативними, додатковими, означальними, обставинними. Вживання моделей умовного способу в складнопідрядних реченнях різних видів. Правила пунктуації в простому реченні. Правила пунктуації в складному реченні. Синтаксичний та морфологічний аналіз складних речень. Змішані типи складних речень.	10
15	МКР. Правила пунктуації в простому реченні. Правила пунктуації в складному реченні. Самостійна робота. Головні і другорядні члени речення. Незалежні елементи речення.	2
	Разом	30

6. Рекомендовані джерела (у тому числі інтернет-ресурси)

Основна (базова):

1. Мусієнко, Ю.А., Черненко, О.В. (2026). Constructing meaning through grammar: practical English syntax for third-year students of philology. Посібник із практичної граматики англійської мови

для самостійної роботи студентів третього курсу філологічних факультетів закладів вищої освіти. К.: Вид. центр КНЛУ (електронне видання).

2. Azar, B.A. (2003). *Fundamentals of English Grammar* (third edition). London: Longman.
3. Biber, D. et al. (2003). *Longman student grammar of spoken and written English*. Harlow, Essex: Longman.
4. Dooley, J.; Evans, V. (1999). *Grammar Way 4*. Express Publishing: Newbury.
5. Foley, Mark; Hall Diane. (2008). *Longman Advanced Learners' Grammar*. London: Longman.
6. Hewings, M. (2005). *Advanced Grammar in Use*. Cambridge University Press.
7. Huddleston, R.; Pullum, G.K. (2005). *A Student's Introduction to English Grammar*. Cambridge University Press.
8. Swan, M. (2005). *Practical English Usage*. Oxford University Press.
9. Quirk, R.; Greenbaum, S.; Leech, G.; Svartvik, J. (1985). *A comprehensive grammar of the English language*. London and New York: Longman.
10. Walker, E.; Elsworth, S. (2000). *Grammar Practice (for Upper Intermediate Students)*. London: Longman.

Додаткова:

1. Berezenko, V. (2019). Developing the pragmatic competence of foreign learners: guidelines to using constatives in modern English discourse. *Advanced Education*, 13, 81-88. <https://doi.org/10.20535/2410-8286.156658> (Web of Science)
2. Berezenko, V.; Cherkhava, O.; Musiienko, Y. Communicative language teaching approach in promoting the linguistic competence of EFL learners. *Advanced Education*, 2022 (20), 88-96. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.224016> (Scopus)
3. Eastwood, John. (2006). *Oxford Practice Grammar (Advanced)*. Oxford University Press.
4. Hewings, M. (2005). *Advanced Grammar in Use*. Cambridge University Press.
5. Березенко, В.М. (2017). Демінутиви в сучасних україномовному і англomовному дискурсах. *Проблеми зіставної семантики: Збірник наукових статей*. К.: Вид. центр КНЛУ, 13, 14-20.
6. Березенко, В.М.; Шутова, М.О.; Гнезділова, Я.В. (2023). *Зіставна грамати́ка англійської та української мов. Підручник*. К.: Вид. центр КНЛУ.
7. Березенко, В.М.; Шутова, М.О. (2023). *Зіставна грамати́ка англійської та української мов. Практикум*. К.: Вид. центр КНЛУ.
8. Гнезділова, Я.В. (2012). *Sentence Structure. Part 1. THEORY: Навчальний посібник для студентів III курсу вищих закладів освіти*. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго.
9. Гнезділова, Я.В. (2012). *Sentence Structure. Part 2. EXERCISES: Навчальний посібник для студентів III курсу вищих закладів освіти*. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго.
10. Максимов, С.С.; Пироженко, Л.А. (2000). *Методичні рекомендації до вивчення практичної граматики англійської мови для студентів заочної форми навчання. Синтаксис простого та складного речення. Умовний спосіб дієслова*. К.: Вид.центр КДЛУ.

7. Додаткові ресурси:

1. English Grammar online – Електронний ресурс:
<http://www.ego4u.com/>
2. MyEnglishpages – Електронний ресурс:
<http://www.myenglishpages.com>
3. English Grammar 101 – Електронний ресурс:
<http://lessons.englishgrammar101.com>
4. Online English Grammar Recourses – Електронний ресурс:
<http://www.edufind.com>

5. English Grammar Tests
<http://www.e-grammar.org>
6. Free English Exercises and Tests Online – Електронний ресурс:
<http://www.englishteststore.net>
7. Online Grammar Quizzes – Електронний ресурс:
<http://www.cengage.com>
8. Guide to Grammar and Writing – Електронний ресурс:
<http://grammar.ccc.commnet.edu>

7. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого потребує навчальна дисципліна: дошка, проектор, комп'ютер тощо.